

● *Een vloedgolf quads?*

Wildcrossen is al jaren een doorn in het oog van de Nederlandse terreinbeheerders. Schade aan bospaden, gevaarlijke situaties, agressief gedrag en vooral geluidsoverlast zijn de belangrijkste problemen die wildcrossers met zich meebrengen. Inmiddels is bij onze zuiderburen een nieuw fenomeen in opspraak geraakt: de quad. Gaat deze snelle, wendbare vierwieler ook in Nederland voor problemen zorgen?

Een vloedgolf quads?

Quads in Nederland

Naar aanleiding van een artikel in het Vlaamse vakblad 'Bosrevue' uit 2009 over de problemen en schade door het gebruik van quads in België, vroeg Probos zich af of er een zelfde soort probleem zou kunnen ontstaan in Nederland en wat de mogelijkheden zijn om dit potentiële probleem aan te pakken?

Het is in Nederland, net als in België, verboden om met gemotoriseerde voertuigen in natuurterreinen te rijden. Toch gebeurt dit helaas regelmatig. De discussie over quads is in België sterk aangewakkerd na een tv-interview met Herman de Croo, burgemeester van het dorpje Brakel, die pleit voor een algeheel verbod op deze crossmachines. In Nederland is het voorsnog stil gebleven in de media, op een enkel bericht over controle-acties en agressiviteit tegen beheerders na. In het kader van een stageopdracht is daarom een verkenning uitgevoerd naar dit onderwerp. Via het enquêteren van beheerders is geprobeerd een helder beeld te verkrijgen van de problemen en overlast die door quads worden veroorzaakt. In totaal zijn 127 opzichters, boswachters en BOA's (Buitengewoon Opsporings Ambtenaar) geënquêteerd, waarvan 42 de enquête ingevuld hebben geretourneerd. Daarnaast is informatie verzameld via artikelen en internet(forums).

Wat is een quad?

Deze van oorsprong Canadese uitvinding begon in de loop van de jaren tachtig in populariteit toe te nemen. De quad werd tot dan toe vooral gebruikt in de Canadese en Amerikaanse land- en bosbouw. Pas sinds het begin van de 21e eeuw wint de quad ook terrein in Europa. De hoofdfunctie van het voertuig is dan inmiddels verschoven van werkvoertuig naar recreatief voertuig. Er

Quads zorgen in België al voor veel problemen. Gaat dat in Nederland ook gebeuren? (foto www.raid-transylvanie.com)

bestaat geen specifieke wetgeving voor dit soort voertuigen. Voor de wet valt een quad in de categorie 'speciale voertuigen'.

Er zijn quads in verschillende uitvoeringen. Afhankelijk van gewicht, maximumsnelheid en vermogen kunnen quads voor de wet in vijf categorieën worden onderverdeeld:

1. De quad die niet is goedgekeurd voor gebruik op de openbare weg.
2. De quad die is goedgekeurd als bromfiets (max 50cc).
3. De quad die is goedgekeurd als een driewielig motorrijtuig.
4. De (zware) quad die is goedgekeurd als personenauto.
5. De (zware) quad die is goedgekeurd als bedrijfsauto op de (snel)weg.

Voor quads die zijn goedgekeurd als bromfiets (1, 2) gelden dezelfde regels als voor bromfietsen. Vanaf zestien jaar en met een helm kan hierop worden gereden. Met quads met de status driewieler of personenauto (3, 4, 5) mag zelfs op de autosnelweg worden gereden, mits kan worden voldaan aan de minimumsnelheid

en indien de bestuurder in bezit is van een rijbewijs B. Quads zijn vrijwel in heel Nederland te koop bij speciale dealers of motorhandelaars en kosten gemiddeld tussen de 4.000 en 12.000 euro.

Schade en overlast

Jammer genoeg worden er geen landelijke verkoopcijfers bijgehouden van quads en meldingen van overlast van quads in bos- en natuurterreinen worden niet centraal geregistreerd. Of er daadwerkelijk een stijging van het aantal quads bestaat in Nederland is moeilijk cijfermatig aan te tonen, maar uit verhalen van terreinbeheerders blijkt dat er steeds vaker quads worden gesignaleerd. Uit de enquête blijkt dat er bijna in heel Nederland problemen zijn met quads.

Maar liefst 73% van de geënquêteerden geven aan enige overlast te hebben van quads in hun terreinen. Echter, in maar 38% van deze gevallen is sprake van regelmatige overlast. De grootste problemen doen zich echter niet voor met quads, maar met crossmotoren. Crossmo-

toren richten de meeste schade aan en zijn zeer moeilijk staande te houden. De trefkans is vrij laag en als er al met kenteken wordt gereden is dit vaak omgebogen of onleesbaar gemaakt met zand en olie, waardoor de pakkans nog kleiner wordt. De problemen zijn het grootst in Limburg, Brabant en Gelderland. Een opvallend detail is dat veel wildcrossers mannen van tussen de 40 en 60 jaar zijn.

Vormen van overlast

De geënquêteerde terreinbeheerders noemen uiteenlopende vormen van overlast en schade die worden veroorzaakt door quads en crossmotoren:

- **Structuurschade aan wegen en paden**
Door de hoge snelheid en het rijden in natte omstandigheden treedt spoorvorming op en slijten wegen uit.
- **Geluidsoverlast voor andere bezoekers**
Crossmotoren en quads maken vaak bijzonder veel lawaai. Het geluid wordt als zeer hinderlijk ervaren door andere recreanten. Beheerders geven aan dat veel recreanten hier over klagen.
- **Schade aan en verstoring van flora en fauna**
Crossmotoren en quads zijn bijzonder geschikt om off-road mee te rijden en daarbij kan schade ontstaan aan flora en fauna. Gerapporteerde problemen zijn bijvoorbeeld schade aan bijzondere (kwetsbare) vegetaties, het vernielen van een complete dassenburcht zoals in het Drentse Wasperven is gebeurd en het rijden over ecoducten. Ook treedt er verstoring van fauna op als gevolg van de geluidsoverlast die met het wildcrossen gepaard gaat.
- **Veiligheid**
Veel bestuurders van crossmotoren en quads houden zich niet aan de verkeersregels en rijden op plaatsen waar dit niet is toege-

staan, zoals ruiter- en wandelpaden. Vooral bij ruiters levert dit gevaarlijke situaties op. Wildcrossers passen bovendien niet altijd hun snelheid aan wanneer ze in contact komen met andere recreanten.

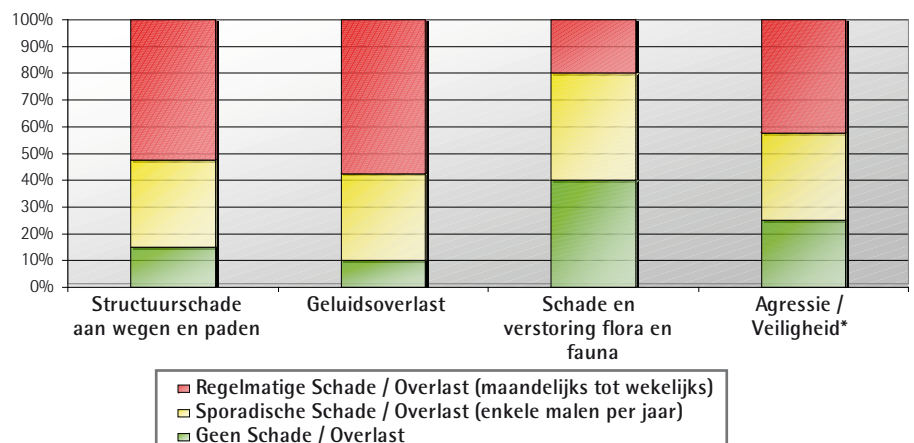
- **Agressie**
Hierbij gaat het niet zozeer om agressie tegen andere recreanten maar meer tegen BOA's en beheerders. Sommige bestuurders van crossvoertuigen gaan erg ver om aan een boete te ontkomen. Hierbij wordt zelfs fysiek geweld niet geschuwd. Ook na een aanhouding kan een BOA of beheerder te maken krijgen met verbale agressie of zelfs bedreiging. Van de geënquêteerde beheerders geeft een groot deel aan wel eens te maken hebben gehad met agressief gedrag van bestuurders. De ervaringen lopen sterk uiteen, van een sporadische verbale aanvaring tot letterlijk fysiek geweld. Een beheerder gaf zelfs aan een keer te zijn overreden na het geven van een stopteken en vervolgens nog een keer naar de grond te zijn gewerkt en bedreigd door een tweede bestuurder. In tabel 1 zijn de frequenties van de verschillende type overlast weergegeven.

Niet over één kam

Om een objectief beeld te verkrijgen is ook de bestuurders van quads gevraagd naar hun mening over mogelijke problemen. Quadrijders zijn geen homogene groep met een centraal aanspreekpunt. Er bestaan wel verenigingen, maar deze zijn vaak georganiseerd rond legale crossterreinen en de leden daarvan maken naar verwachting slechts beperkt deel uit van het probleem.

Op internet zijn verschillende fora te vinden, zoals het 'quadforumbenelux.nl', waar liefhebbers van quads informatie en ervaringen uitwisselen. Via het inbrengen van een vragenlijst is getracht om op dit forum een discussie op gang te brengen over quadrijden in bos- en natuurgebieden. Daarbij kwamen we er al snel achter dat we deze groep niet over één kam moeten scheren. Ook onder de liefhebbers van de sport zelf heerst grote onenigheid over wat wel en niet kan. Een van de reacties was bijvoorbeeld: "Er is in Nederland toch geen echte natuur meer dus je kan ook niet echt iets verstoren". Waarop vervolgens weer werd gereageerd met: "Als een gebied verboden is, je er maar beter weg kan blijven om zo te voorkomen dat de sport in een kwaad daglicht komt te staan".

Tabel 1 Frequentie schade & overlast door wildcrossen

Eén van de conclusies die we verder kunnen trekken na gesprekken met meerdere quadrijders en het volgen van verschillende fora is dat het sluiten van steeds meer legale crossterreinen er toe leidt dat er weinig alternatieven overblijven voor het rijden in natuurterreinen. Een klein deel van de crossers doet het puur voor de kick en het 'vrijbuitergevoel' en zal zich niet zomaar naar een voor hun aangelegd terrein laten sturen.

Maatregelen

Als reactie op onze vragenlijst kregen we van meerdere quadrijders te horen dat het voor hen soms onduidelijk is waar ze wel en niet mogen rijden. Dit is een belangrijk aandachtspunt in de (toekomstige) communicatie. Preventieve maatregelen tegen wildcrossers zijn moeilijk te bewerkstelligen. Door middel van afsluitbomen, hekwerken en paaltjes kan de toegang tot terreinen voor quads wel worden bemoeilijkt, maar vaak betekent dit ook dat andere recreanten zoals ruiters, mountainbikers en mindervaliden, hier hinder van ondervinden.

Van veel beheerders kregen we teruggekoppeld dat daarom meer toezicht en strengere controles gewenst zijn om de overlast door wildcrossers te beperken. Vanwege de grote wendbaarheid en snelheid is aanhouding echter erg moeilijk. Er zijn crossers die het zelfs als sport zien om een beheerder achter zich aan te krijgen. Verbaliseren gebeurt vrijwel altijd op basis van wetsartikel 461 (verboden toegang). Het is voor gemotoriseerde voertuigen immers vaak verboden om zich in natuurterreinen te begeven. Op de onverharde openbare wegen mag dit wel en overlast die ontstaat op deze wegen is dan ook zeer moeilijk aan te pakken. Aanhouding op basis van de Flora en Fauna wet kan wel, maar dan

moet onomstotelijk kunnen worden aangetoond dat er verstoring is opgetreden. Dit blijkt in de praktijk zeer moeilijk te bewijzen. Op een overtreding van artikel 461 staat een boete uit de eerste categorie wat neerkomt op ongeveer 70 euro. Dit jaar is voor het eerst, op basis van dit artikel, overgegaan op inbeslagname van een voertuig. Dit gebeurde tijdens een gecoördineerde actie nabij het 'Caitwickerzand'. Veel beheerders geven aan dat gecoördineerde acties, waaraan meerdere terreinbeherende organisaties en overheidsinstanties (politie, marechaussee) deelnemen, hun voorkeur hebben.

Conclusies

In het artikel van de Belgische Bosrevue spreekt men van een "booming new sport" en "het in groten getale opduiken van quads". De conclusie die we aan de hand van dit verkennende onderzoek kunnen trekken is dat dit wat betreft quads in Nederland nog niet het geval is. Maar toch is het belangrijk om de 'vinger aan de pols' te houden, want problemen zijn in een vroeg stadium vaak veel efficiënter en effectiever op te lossen. Ons advies is dus om niet te wachten tot het probleem urgent is, maar al in een vroeg stadium samen met quadrijders, -fabrikanten en -verkopers om de tafel te gaan zitten om mogelijke problemen te voorkomen!

Quads kunnen veel grond verplaatsen, waardoor diepe sporen kunnen ontstaan.

(foto www.atvtrails.org)

Wat wel duidelijk is geworden, is dat wildcrossen, met name met motoren, onverminderd doorgaat en voor veel problemen en ergernis zorgt. De middelen waarover beheerders beschikken om wildcrossers uit hun terreinen te weren zijn schaars. Fysieke maatregelen in het veld zijn vaak niet effectief. Toezicht is vooral effectief als het om gecoördineerde acties gaat met de nodige publiciteit, waardoor een duidelijk signaal afgegeven wordt aan wildcrossers. Als dergelijk toezicht ontbreekt en steeds meer legale crossterreinen gesloten worden is het zeer aannemelijk dat de problemen zullen toenemen.

*Stefan van den Heuvel
Daniël Korai
Stagiaires Stichting Probos*

Patrick Jansen